

Бізнес-клас

Вядучая рубрыкі
Вера ПАЛЯКОВА
Тэл. 68-28-52

Замежныя прававы вопыт на Беларусі

Днямі ў Мінску адбыўся семінар па міжнародным правам у галіне гандлёва-прамысловай палат, юрыдычнай фірмы "Траст" і Саюза прадпрыемстваў Рэспублікі Беларусь. Правамі яго спецыялісты вядомы юрыдычныя фірмы ў Германіі "Baker & MEKSEMIE" і прадстаўнікі гандлёвай палаты Рэспублікі Польшчы.

Да ўвагі спажываўцоў

Хай вас не зачорае прывабная зычэтка кі ўвесь выгляд любой прадукцыі замежнага вытворчасці: заўсёды звартаеце ўвагу на ягоную "апазнавальную знаку". На аргументацыю прадукцыі і літаравае абавязковы абавязковы ёсць наступныя азначэнні: "Prod." і лібэра, якая азначае дату вытворчасці, а таксама "Exp." таксама дата (месяц, год) рэалізацыі. Акрамя таго абавязкова павінен быць штырхкод, які чытае электронны апарат літаравае абавязковы краіны вытворцы. Калі ж у азначэнні з гэтых параметраў адсутнічае на маркіроўцы, гэта сведчыць аб тым, што да вас трапіў фальсіфікаваны тавар. Будзьце пільныя, бо падобнае асабліва калі гэта тычыцца прадуктаў харчавання, можа аказацца не зусім бяспечна для вашага здароўя.

Цэны растуць не толькі ў Беларусі

Можна ў некаторай ступені сцвярджаць, што ў нашых пачатковых сутнасцяў ішчэ растуць таксама і ў Літве. Сітуацыя выглядае больш стабільна ў параўнанні з астатнімі краінамі Балты, аднак цэны на мясныя прадукты, якія, сапраўды, і агародніну значна скакнулі. Цэны на мяса і мясныя прадукты ў Літве напрыклад, у мінулым годзе ўзніклі ў сярэднім на 59 працэнтаў, на малочныя — на 53 працэнтаў, на яны — на 51 працэнт. У Эстоніі рост цен абумоўлены ў асноўным падарожжам прамісловых тавараў на 5,2 працэнта. На прадукты харчавання цэны павялічыліся на 3,8 працэнта. Больш за ўсё падарожжамі сёвавіна і агародніна (16 працэнтаў), мяса (4,3 працэнта), малочныя прадукты (4,1 працэнта). Паспелі сталі даражэй на 2,8 працэнта, а ўсе тавары цалкам — на 4,4 працэнта.

Замест усходняга — славянскі

Зараз у Мінску праходзіць выстава-кірмаш "Усходняе таргі", у якой прымаюць удзел больш за 100 фірм з Беларусі, Украіны, Расіі, Польшчы, Латвіі і іншых дзяржаў. Планаваўся, што на кірмаш павяліцца больш прадстаўнікоў з Азіі, але з усіх запрошаных тутэйшых фірм да нас завіталі толькі адны. У аргаментацыі паведамлілі, што гэта адбылося з-за цяжкасцяў, звязаных з узамежнымі плажамі паміж азіяцкімі краінамі і Беларуссю. І нестабільным становішчам у нашай рэспубліцы. Вядома, не атрымаўся ў арганізатараў усходняе кірмаш. Затое выйшаў славянскі.

Лідзія РЫЖАНКОВА.

Аўкцыён

14 студзеня ў Маладзечна былі праведзены таргі па продажы камунальнай уласнасці на конкурснай аснове. Арганізатары — Заходняя біржа нерухомасці і Маладзечна "Бізнес-цэнтр". Дарэчы, гэта ўжо восьмы прыватызіцыйны таргі на рэспубліцы ў 36Н.

Былі выставлены такія салідныя аб'екты, як рэстаран "Стары замак" з пачатковым коштам 1 млрд. 152 млн. руб. і двухпавярховыя гасцініца ў Радзівілаўцах (54 млн. руб.), тры магазіны ў Маладзечна. Пакінулі "кінуты вока" першы за ўсё на рынку-гарадзіна газін № 12 (пачатковая цэна 35,07 млн. руб.) і прадуктовы № 4 з пачатковым коштам 1 млн. 138 тыс. 220 руб. (1). Апошні быў прададзены па конкурсу за 3,5 млн. руб. Крытарыем выяўлення пераможца было "найбольш поўнае задавальненне ўмю конкурсу, саспелым патрабам населенства гарада". Што тычыцца віна-гарадзіна, то з чатырох падарожжяў на яго заявак дзве былі прызнаны конкурснай камісіяй задавальняючымі ўмовы і патрабаванні адпавядаюць, памяк і былі арганізатарам аўкцыён. У выніку за магазін было аддадзена 130 млн. рублёў, што ў чатыры разы больш за першапачатковую цэну.

Як паведамілі нам віцэ-прэзідэнт 36Н спадар Мікалай Трыфанав, наступныя прыватызіцыйныя аўкцыёны будуць праводзіцца 27 студзеня ў Гомелі і 17 лютага ў Палічэ. Дарэчы, на Палічэ аўкцыёне акрамя іншых аб'ектаў выставіцца крыты рынак у цэнтры Наваполацка.

Словам, у мовы Міжнароднага Валютнага фонду па чэцы прыватизацыі, Неабходна для атрымання крэдытаў Рэспубліцы Беларусь, пачынаючы выконвацца.

ЭКАНОМІКА

Грошы паг нагамі, або Як стаць мільянерам

Яўхім ІВАНОВІЧ

Бадай, усім нам нямама намазопілі вочы перакупшчыкі і мянялы, якія з велізарнымі машынамі і торбамі ціснуца ў гарадскі транспарт, каб дабрацца да гандлёвага месца. Калі ж хто не вытрымае іх напорыстасці і заўважыць, што лепш заняцца б вытворчай дзейнасцю, а не спекуляцыяй, пацеш незадволенасцю: а як ён заняцца? Адкуль узяць сыравіну, вытворчыя плошчы, сродкі?

Калі чую падобнае, заўсёды загадваю швацу Сцяпана Іванавіча Жукава. Пільны гаспадар і майстар на ўсе рукі, ён не мог перанесці марнапраўства. Напрыклад, ён заўсёды алаваўся, калі хто-небудзь з жыхароў дома скідаў у скрыню для смецця абутак, які стаў непатрэбным. У ім жа, гаражы Жукаў, добрая палова — верх, халюк і натуральны кі сінтэтычнай скуры — застаюцца амаль некрунымі. Між тым, на галатэіх і кушнерскіх прадпрыемствах змагаюцца за кожны абразок, пускаячы яго ў справу. А тут кідуцца такія кавалкі.

Вось і падумаўся Сцяпан Іванавіч: хіба гэта не адны з тых грошай, да якіх варты толькі нахліпа. На саміх справе, калі б абутак, які стаў непатрэбным, збіраў, як гэта робіцца з металурый, металоманам, дык колькі назапасілася б каштоўнай сыравіны, колькі можна было б вырабіць розных рэчаў са скуры, напрыклад кашалюк, футляры, даўжачы сумак і шмат іншага, што неабходна ў быццё.

Як чалавек, у якога словы не разыходзяцца са справай, Жукаў задумаў ператварыць сваю ідэю ў практыку. З гэтай мэтай наведаў прадпрыемствы, вытворчасці якіх звязана са скуранымі вырабамі. Там сустрэў разуменне, задуму ўхаваўлі, пачалі разглядаць і цалкам ажыццявілі. Толькі пры гэтым з жалем дадаліся ў нас дзяржаўны план, які трэба выконваць. Так што, прабачце...

Жукаў за справу ўзяўся сам. Здабыў ужо вядомую сыравіну, сканструаваў формы будучых рэчаў, а сродкам вытворчасці стала ўласная швейная машына. Так неўзабаве з'явіліся гатовыя рэчы, тыя самыя кашалюкі і футляры, пра якія ён марыў. Які і чака-

лася, пакупнікі не прымусілі доўга стаць на рынку — раскупілі тавар хутка. Выручка цалкам апрадала затрачаную працу.

Аднак доўга гэта не магло працягвацца, бо ўсё адбывалася ў тым часе, калі пра прыватную вытворчасць і гаварыць не было. Адночы Жукаў быў выкрыты кантрольным органамі, справа скончылася тым, што Сцяпана Іванавіча ледзь не пасадзілі як падполнага прыватніка.

Сёння і прадпрыемства, і прыватны асобны прымаль пачаў працаваць на свабоднае рыначнае, нават свядчаўца, што ў гэтым наша выратаванне. На жаль, пакуль гэты працэс ідзе аднабокова, толькі ў плане куплі-продажу, што стварае "дакі" рынак, які так усё раздражняе. Дыфіцытны ж вымагаюць таго, каб развілася вытворчасць прадпрыемстваў, якое папоўніла б рынак новымі таварамі. Дык чаму ж для гэтай мэты не выкарыстаць тое, што вальсця літаральна пад нагамі і да чаго варты толькі нахліпа?

Хтосьці можа сказаць, дробязі ўсё гэта, нябачка надвор'я яны не могуць збіраць. Але ж падобна "дробязі" ў нас на кожным кроку. А ў добрых і шматлікіх прадпрыемствах і ў іх ідзе ў справу, усё павялічвае прыбыткі.

Які і чака-

Зробім гзеткам прышчэпкі!

У Міністэрстве аховы здароўя рэспублікі амаль што на стадыі завяршэння знаходзіцца праграма імунізацыі дзяцей на сельскай пасялішчы. Пасля нядаўня прынятага Вярхоўным Саветам закона "Аб спрыяльна-эпідэмічным дабрабыце сельскай пасялішчы" гэта праграма — канкрэтны крок па рэалізацыі яе ў практыку.

Тым больш, што за апошнія два гады ў рэспубліцы з'явіліся хворыя на дыфтерію. Медыкі звязваюць "вартанне" гэтай хваробы ў першую чаргу з агульным эканамічным спадам, пагаршэннем жыццёвых умоў сельскай пасялішчы. У мінулым годзе колькасць хворых на дыфтерію павялічылася ўдвая ў параўнанні з 1992 годам: зарэгістравана 120 выпадкаў захворвання.

Міністэрства аховы здароўя заклочана становішчам, звязаным з гэтай хваробай, і прымае яе пад кантролем. Таму зараз ва ўсіх рэспубліканскіх дзяржаўных медыцынскіх установах праводзіцца супрацьдэфтэрыянае вакцынацыя. Вакцыны для гэтых мэт усе ўстаноўлены забяспечаны. Аднак спецыялісты рэагуюць, што нядрэнна было б рабіць прышчэпкі і дзяржаўна, хіба не, гэтай палітыцы "чаласцтва" вакцыны можа і не хліпаць. Пакуль што дзяржава частка сельскай пасялішчы рэспублікі забяспечана вакцынай толькі на 60 працэнтаў.

Ірына ШКЕВІЧ, ЧЗ-інфарм.

РЭПАРТАЖ У НУМАР Дванаццацаты нумар — лічба сяброўства

Ірына ЗАВАДСКАЯ

Аднаго разу, укладанай 12-й школы г. Таргу з'явілася дзіўная ідэя — запрасіць да сябе ў госці школы, што пазначаны гэтак жа нумарам, з усіх гарадоў-гарадоў СССР. Сяброўства сустрача адбылася сапраўды на "вышэйшым узроўні": і настолькі ўдала, што праз год 12-я школы сустракаліся ўжо ў Ленінградзе. З таго часу так і пайшло: кожны год у новым гарадзе. Фестываль сяброўства з'явіўся традыцыйным.

А ў 1990 годзе адбыўся апошні такі фестываль — страцілі сувязі паміж рэспублікамі: асабліва кантакты і павялічыліся. Але надыта ўжо ішчэ вачэй тая ідэя, ды і пачыналіся яны мінутыя сустрэчы — і мінская СШ № 12 (якая, дарэчы, запрашала да сябе сяброў у 87-м годзе) адважылася на чарговую Фестываль сяброўства падчас святых зімовых канікул. Аднаўляць традыцыю зноў у прадстаўнікоў было ўжо не магчыма — адны яны маглі б каштаваць неамадама колы. Таму школы-партнёры СШ № 12 Мінска ўзяў усе чыжы па адраджэнню фестывалю на сябе. Даслалі лісты-запрашэнні аж па 15 адразах — і атрымалі... толькі 6 адказаў. Але было ясна — фестываль адбудзецца.

Узяў у сябе прымаль вучэбныя дэлегацыі з Бял (дзяржава 12-я школы з Прыбалтыкі, што засталася рускамоўнай), Санкт-Пецярбурга, Брэста, Віцебска і Гомеля. Вельмі хацелі прыехаць адзасты, але не знайшлі спонсараў і засталіся дома. А вось у мінскіх школьнікаў свае спонсары былі — адвадзя па справах моладзі Маскоўскага райканка-

ма, што дапамогі ім не толькі грашмы, але і арганізавалі пазныя фестывальныя мерапрыемствы. Напрыклад, запрашэў дэлегацыю прадстаўнікоў гарадскіх дзяржаўных арганізацый, што існуюць зараз на Беларусі. Між іншым, рэжысёр дэлегацыі быў дакладна агавораны на гэтую размову, асабліва з нашымі піянерамі. І задаліся мэтай "пасадзіць у лужыну" сваіх хітрых партнёраў. І ў рэшце рэшт пазавіадасці, што ў беларускіх падлеткаў ёсць такія разумныя і гадзюкавыя лідэры. Дарэчы, у Латвіі дзяржаўны суполкі засталіся "цяпер" пераважна "прычэпленымі" да рэлігійных арганізацый.

Жыл дэлегацыі фестывалю ў сем'ях членаў школьнага парламента. А ў мерапрыемствах удзельнічалі ўсе разам — і ў вечарыне знаёмства, і ў агульным адкрыцці, і ў спартыўных спаборніцтвах, і нават у конкурсе "КВЗ". Праводзіў фестываль пераважна ў памяшканні ДК "Юнітава", таму ўдзел у ім маглі прыняць не толькі вучні 12-й СШ, але і іншыя гарадскія школы, што былі запрошаны на святка спецыяльнымі білетамі.

Карэцый, мэта, што прызначалі сябе арганізатары Фестывалю сяброўства, была паспяховая дасягнутая: у мінскіх школьнікаў з'явілася мноства новых знаёмых, яны дамоўліліся аб сяброўскіх відзатах і замежных дзяржаў, і галоўнае, разумею, што ніякая палітыка для сапраўднага сяброўства — не перашкода.

ПА-СУСЕДСКУ

Дазвол на зброю Мінімум для сярэдняга масквіча

31 красавіка 1994 года грамадзяне Літвы, якія дасягнулі 25 гадоў, змогуць набыць і насцягнутае зброю ў мэтах самаабароны. Закон, прыняты Сеймам Літвы рэспублікі, дазваляе ім мець адзін пісталет не больш чым 9-га калібру, і пачатковым коштам 1 млрд. 152 млн. руб. і двухпавярховыя гасцініца ў Радзівілаўцах (54 млн. руб.), тры магазіны ў Маладзечна.

Пакінулі "кінуты вока" першы за ўсё на рынку-гарадзіна газін № 12 (пачатковая цэна 35,07 млн. руб.) і прадуктовы № 4 з пачатковым коштам 1 млн. 138 тыс. 220 руб. (1). Апошні быў прададзены па конкурсу за 3,5 млн. руб. Крытарыем выяўлення пераможца было "найбольш поўнае задавальненне ўмю конкурсу, саспелым патрабам населенства гарада". Што тычыцца віна-гарадзіна, то з чатырох падарожжяў на яго заявак дзве былі прызнаны конкурснай камісіяй задавальняючымі ўмовы і патрабаванні адпавядаюць, памяк і былі арганізатарам аўкцыён.

У выніку за магазін было аддадзена 130 млн. рублёў, што ў чатыры разы больш за першапачатковую цэну.

Як паведамілі нам віцэ-прэзідэнт 36Н спадар Мікалай Трыфанав, наступныя прыватызіцыйныя аўкцыёны будуць праводзіцца 27 студзеня ў Гомелі і 17 лютага ў Палічэ. Дарэчы, на Палічэ аўкцыёне акрамя іншых аб'ектаў выставіцца крыты рынак у цэнтры Наваполацка.

Словам, у мовы Міжнароднага Валютнага фонду па чэцы прыватизацыі, Неабходна для атрымання крэдытаў Рэспубліцы Беларусь, пачынаючы выконвацца.

Словам, у мовы Міжнароднага Валютнага фонду па чэцы прыватизацыі, Неабходна для атрымання крэдытаў Рэспубліцы Беларусь, пачынаючы выконвацца.

Словам, у мовы Міжнароднага Валютнага фонду па чэцы прыватизацыі, Неабходна для атрымання крэдытаў Рэспубліцы Беларусь, пачынаючы выконвацца.

Словам, у мовы Міжнароднага Валютнага фонду па чэцы прыватизацыі, Неабходна для атрымання крэдытаў Рэспубліцы Беларусь, пачынаючы выконвацца.

Словам, у мовы Міжнароднага Валютнага фонду па чэцы прыватизацыі, Неабходна для атрымання крэдытаў Рэспубліцы Беларусь, пачынаючы выконвацца.

Словам, у мовы Міжнароднага Валютнага фонду па чэцы прыватизацыі, Неабходна для атрымання крэдытаў Рэспубліцы Беларусь, пачынаючы выконвацца.

Словам, у мовы Міжнароднага Валютнага фонду па чэцы прыватизацыі, Неабходна для атрымання крэдытаў Рэспубліцы Беларусь, пачынаючы выконвацца.

Словам, у мовы Міжнароднага Валютнага фонду па чэцы прыватизацыі, Неабходна для атрымання крэдытаў Рэспубліцы Беларусь, пачынаючы выконвацца.

Словам, у мовы Міжнароднага Валютнага фонду па чэцы прыватизацыі, Неабходна для атрымання крэдытаў Рэспубліцы Беларусь, пачынаючы выконвацца.

Словам, у мовы Міжнароднага Валютнага фонду па чэцы прыватизацыі, Неабходна для атрымання крэдытаў Рэспубліцы Беларусь, пачынаючы выконвацца.

ДЗЕЦІ І МЫ

Мікола КАПЫЛОВІЧ

Нядаўна познім вечарам нас, суседзяў, патрывожыў вэрхал у суседняй кватэры — пранікаючы скрозь нашыя "гукаепранікаючыя" сцены, крыкі не давалі нам заснуць.

Раней, спускаючыся па гэтых, я сутыкнуўся ў ліфце з суседкаю. Выглядаў я ў ёй зяморыш, нейкі пакіменны. Пазнахушы, яна нібы папарыла прабажыні: "Усю ноч не спава". Што-небудзь здарылася? — пацкаваўся я. "Ох, і не кажуць... Вілька наш татак выкінуў". Мы выйшлі з пад'езда, прыселі на лавку, і яна расказала. Увечары іх чатырнаццацігадовы сын папарыў у яе дзве тысячы рублёў — у катосцы з хлапчукоў дзень нараджэння, і яны збіраюцца адназначна гэтую падзею ў кафе. Таксама — па дзве тысячы. Яна адмовіла — у самі няма грошай, учора пазычыла, каб нека дацягнуць да палучкі. Хлапчук моцна пакрыўдзіўся. Прыгадаў ёй, што тыдзень назад не пайшоў на дыктатку з аднакласнікамі — не ісці ж было ў старых штанах, якія ён браві Андрэй тры гады насіў (пердаў яму ў спадчыну). Хто чэпер у такіх хадзіць? Не забуду і пра марожанае, якое зрабілася для яго амаль недасягальным, недасягальным. Нават са жвакаю складала, дэадацыя разлічваць толькі на каштанак. Перад сябрамі сорамна...

Выказваючы маё сэрца прэзэнці, ён ультыматумна заявіў, што ў школу больш не пойдзе. Абрэда праціў хоць раз у бацькоў, і ў вучоба — лусты змятае, а грошы ён і так заробіць, не забіваючы галаву школай. Давялося падключыць бацьку, але сына панесла ўжо. І ён вы-

ставіў свой галоўны аргумент: "А якая карысць гэтай вучобы? Ну што далі (гэта ён бацьку) два дыпломныя табе? 50 тысяч, на якія

для яго тавару. І калі гэтага не заўважыць і ён не будзе пакара- ны бацькамі, дык хто паручыцца, што яму не заахочацца паўтарыць гэты звар'язі?"

Саме прастае тут — адзіліца: ну і дзеці пайшлі, ім, бачыце, не патрэбна школа, ім падавай прыгожае жыццё. І звалі на Віцкі і яму падоб- ных усяго суседзяўскага гну- ву, а то і папругі. Але пастаце сябе на месца Віцкі і тысячы —

Снакуса

І жыццё пачалавечы нельга... А маці — навошта ёй было закахан- вае ўніверсітэт? Каб цыраваць свае праваныя кашоткі і лічыць да палучкі калейкі? Не хачу так жыць...

Знаёмы матыў. Раней, у да- лёкія ішчэ фэнізіяўскае часы, падлеткі-недаросткі завулялі: "Не хачу вучыцца, а хачу жаніцца". У сучасных падлеткаў гэта гучыць інакш: "Не хачу вучыцца, хачу гандляваць".

Відца, самы дзяжывальны вынік цыраваўшага часу — ба- чылі гандлярства, якія пака- чылі чыстыя дзяржаўныя думкі. Са- мы небяспечны вірус для дзяржавы сэрца — заўдасць, самае горкае пацужэ — непла- тольнае жаданне. Да чаго яны могуць прывесці? — зусім не- прадказальна. Хто ведае, можа, адночы хлапчэк не вытрымае спакусы, якая падсцярагае яго на кожным кроку. І працягне крадком руку да недасягальнага

ды што там тысячы, мабыць, мільёнаў таіх хлапчэкаў і дзяўчынак з так званых малаза- бяспечных сам'яў. Як ім штод- зёна адварочвацца, уцякаць ад падсцярагаючых іх усёды спа- кус у выглядзе мінства за- морскіх ласунаў, што вы- ставлены ў крамах напакос? Бо, нягледзячы на сваё імкненне адвацца дарослым і незалеж- ным, яны ж — дзеці і, без- умоўна, спужае штодзённая ліслівая тэлегасця панавы- спекулікаў: "Марожанае "Ба- уні" райскае всадо...".

"Смажанае мажыць какава і тоўсты, тоўсты шой скала- ду..." — эдзек з дзіцячай душы, якая пазбывае магчымыя паспяхі "райскай асады"...

Некалі, ў час нашата дзяцінства, рэдка хто з нас ма- рыў аб прафесіі гандлёвага ра- ботніка. Хачя і ў савецкі час пры нашых пастаянных дэфіцытах гандаль заўсёды быў справай

для нас была іншая крыніца, і іншая планка, і іншая хлапчэк мавіць спаватку паганічкім, потым даследчыкам Арктыкі, пазней касманавтамі, вучонымі, жур- налістамі, а дзяўчынікі — геа- логамі, дактарамі, настаўнікамі і выхавальніцамі ў дзіцячых садках, зусім не задумваючыся пра тое, колькі будзе зараб- ляць грошай.

Цяпер — іншы час, і нічога кепскага ў жаданні зарабляць вялікія грошы няма. Здаўляе інашэ — што грошы і толькі гро- шы сталі меркаю ўсіх каш- тоўнасцей жыцця. І што прафе- сары з высокай якасцю "шэрага пачынае" хадзіць панільна, з ху- дымі партрэтамі, а гандляр — з танарова ўнітымі галавамі і набітымі кішэнямі грошай. Вось у гэтым перакосе — уся справа.

І пры такой з'яве хіба невару- мела, у які бок пацягнуцца ў сваіх марках дзіцячыя душы!

Чаму тут адзіліца: не можа падняцца ў вачах нашых дзяцей каштоўнасць адукацыі, ведаў, дыплома, імідж інтэлігентнасці, пакуль гэтыя сапраўдныя, а не фальшывыя каштоўнасці не на- будуць страчаную здольнасць забяспечваць павягу ў вачах людзей, прэстыж у грамадстве.

Вось да гэтага і павіна імкніцца нашае да канца разбу- ленае грамадства. А дзяржа- вае вецці — і прадумую палітыку на павышэнне прэсты- жу адукацыі і стварэнне лепшых умов для кожнага дзіцяці, пакуль гэтыя сапраўдныя, а не фальшывыя каштоўнасці не на- будуць страчаную здольнасць забяспечваць павягу ў вачах людзей, прэстыж у грамадстве.

Вось да гэтага і павіна імкніцца нашае да канца разбу- ленае грамадства. А дзяржа- вае вецці — і прадумую палітыку на павышэнне прэсты- жу адукацыі і стварэнне лепшых умов для кожнага дзіцяці, пакуль гэтыя сапраўдныя, а не фальшывыя каштоўнасці не на- будуць страчаную здольнасць забяспечваць павягу ў вачах людзей, прэстыж у грамадстве.

Вось да гэтага і павіна імкніцца нашае да канца разбу- ленае грамадства. А дзяржа- вае вецці — і прадумую палітыку на павышэнне прэсты- жу адукацыі і стварэнне лепшых умов для кожнага дзіцяці, пакуль гэтыя сапраўдныя, а не фальшывыя каштоўнасці не на- будуць страчаную здольнасць забяспечваць павягу ў вачах людзей, прэстыж у грамадстве.

Вось да гэтага і павіна імкніцца нашае да канца разбу- ленае грамадства. А дзяржа- вае вецці — і прадумую палітыку на павышэнне прэсты- жу адукацыі і стварэнне лепшых умов для кожнага дзіцяці, пакуль гэтыя сапраўдныя, а не фальшывыя каштоўнасці не на- будуць страчаную здольнасць забяспечваць павягу ў вачах людзей, прэстыж у грамадстве.

Вось да гэтага і павіна імкніцца нашае да канца разбу- ленае грамадства. А дзяржа- вае вецці — і прадумую палітыку на павышэнне прэсты- жу адукацыі і стварэнне лепшых умов для кожнага дзіцяці, пакуль гэтыя сапраўдныя, а не фальшывыя каштоўнасці не на- будуць страчаную здольнасць забяспечваць павягу ў вачах людзей, прэстыж у грамадстве.

Вось да гэтага і павіна імкніцца нашае да канца разбу- ленае грамадства. А дзяржа- вае вецці — і прадумую палітыку на павышэнне прэсты- жу адукацыі і стварэнне лепшых умов для кожнага дзіцяці, пакуль гэтыя сапраўдныя, а не фальшывыя каштоўнасці не на- будуць страчаную здольнасць забяспечваць павягу ў вачах людзей, прэстыж у грамадстве.

Вось да гэтага і павіна імкніцца нашае да канца разбу- ленае грамадства. А дзяржа- вае вецці — і прадумую палітыку на павышэнне прэсты- жу адукацыі і стварэнне лепшых умов для кожнага дзіцяці, пакуль гэтыя сапраўдныя, а не фальшывыя каштоўнасці не на- будуць страчаную здольнасць забяспечваць павягу ў вачах людзей, прэстыж у грамадстве.

Вось да гэтага і павіна імкніцца нашае да канца разбу- ленае грамадства. А дзяржа- вае вецці — і прадумую палітыку на павышэнне прэсты- жу адукацыі і стварэнне лепшых умов для

ЗАМЕЖНЫ
ТАЛЭТАЙП

МЕКСІКАНСКАЯ

армія выкарыстоўвае супраць паўстанцкай групоўкі ў штаце Ч'япас верталёты, перададзеныя Вашынгам мексіканскім уладам для барацьбы з наркабізнесам. ЗША запатрабавалі ад урада Мексікі тлумачэнняў у сувязі з гэтымі фактамі. Група амерыканскіх кангрэсменнаў накіравала зварот прэзідэнту Мексікі, у якім выказала занепакоенасць у сувязі з паведамленнямі аб грубых парушэннях правоў чалавека ў раёне ўзброенага канфлікту.

ШВЕЙЦАРЫЯ зноў узначаліла спіс краін, дзе людзям жыццё багатае за ўсё. Так, у 1993 годзе ў Швейцарскай Канфедэрацыі склаў 36230 амерыканскіх дэлару. У 1991 годзе, калі Швейцарыя таксама была першай, даход склаў 33710 дэлару. За Швейцарыю ідуць Люксембург (35260 дэлару), Японія (28220), Швецыя (26780), Данія (25930), Нарвегія (25800), Ісландыя (23670), ЗША (23120), Германія (23030) і Фінляндыя (22980).

ЭСТОНІЯ. Прэзідэнт рэспублікі Ленарт Мері і прэм'ер-міністр Март Лаар падпісалі зварот да генеральнага сакратара НАТО, у якім паведамлілі аб намере Эстоніі далучыцца да праграмы "Партнёрства ў імю міру".

ПРЫДНЯСТРОЎСКІЯ банкі пачалі прыём у насельніцтва савецкіх рублёў, якія мелі хаджанне ў рэгіёне. Узамем прыднестроўчан будучы выдавацца тры рублі, але з нанаменнай на іх вывады Суворава. Такія папярэжжы тлумачыцца адсутнасцю ўласных грашовых знакаў і спробай абараніць рэгіён ад наплыву рублёвай масы з краін СНД.

85 гарнякоў шахты імя 50-годдзя СССР у Карагандзе адмаўляюцца падпісвацца на паверхню, патрабуючы выплаты заробку за снежань і ўзнагароджання за высылку гадоў.

ШЛЯХ

А як аградзіцца?

каштоўнасці, імкнуўся жыць па чужых стандартах. З такой жа бязлітаснасцю ўлады Расійскай імперыі рэспублікалі і з гістарычнай памяццю беларускага народа. Бось як спрадзяцка характэрна ў 1924 годзе аб палітыку ў гэтым пытанні наш вядомы дзяржаўны дзеяч Аляксандр Чарвякоў: "Усё тое, што так ці інакш гаварыла аб былой гісторыі Беларусі, што так ці інакш магло напамінаць, што Беларусь гэта не ёсць Расія, — усё гэта ніяк не праследвалася, выклікала агнём дзе жывалі".

Не апошняе месца ў русіфікатарскай палітыцы займаў адкамендзіраваны на Беларусь вельшарыяны арміі рускіх чыноўнікаў, дукіўнікаў і настаўнікаў. Практыкавалася таксама да кастрычніка 1917 года. На перад вёдалі, што не яны, а мясцовыя насельніцтва будзе падладвацца пад іх нават і ў час міжасобных кантактаў, не кужы ўжо пра зносіны людзей у рытмичных сферах афіцыйнага жыцця.

Што нам у гэтым часе гавітаць на аснове нешта суседскае, чужое, разумелі не толькі адукаваныя колы грамадства, але і проста, мала, альбо зусім непісьменныя людзі, вырабляючы ў сабе пэўнае стаўленне да гэтага. Ці не таму ў пачатку XX ст. самі людзі называлі сваю зямельку забраным краем, аніж не жадалі прызнаць яго ні польскім, ні рускім? У адказ на гэтае пытанне ад тых, хто стаў ахвярай пеленізацыі і русіфікацыі, беларуская нацыянальна-самавызначная інтэлігенцыя, на чале з заганым марксісцкім лозунгам: "Пралетары не маюць бацькаўшчыны", працягвала нестойліва згуртаваць здаровыя сілы вакол адраджэнскай ідэі, у гэтым часе думачы толькі пра родную Айчыну, а не кужычы будзь беззачынальнае тэрыторыю.

Вось такім бяздзянным, прыгнечаным было нанае жыццё на працягу больш чым стагоддзя знаходзілася пад чужой уладай царскай Расіі, якая зусім

З фотаздымка ў Дзяржаўным беларускім музеі Вялікай Айчыннай вайны глядзіць юнак з аўтаматам і партызанскай стужкай на кубанцы. Наўрад ці ў гэтым залічакцім хлопці, вяртаючыся з вайны пад сівым кулям і снарадамі, неаднойчы наводзілі жых на фашыстаў, можна пазнаць сцягла летучніка, прадстаўляючага хлопца з Бардзілаўкі Федзя Бачылу.

Фёдар па натуре быў чалавечым добрым, ветлівым, вясёлым. Ён, як і многія нашы аднагодкі, марыў стаць адважым маракм ці лётчыкам, але час патрабаваў узяцца за зброю — абараняць Радзіму ад фашыстаў. Па закліку сарца, па прыкладу бацькоў Веры Іванавы і Апанаса Іванавіча ён разам з сябрамі і братам пайшоў у партызаны.

Мне пашчасціла сябраваць з Фёдарам Апанасавічам шмат гадоў. Успамінаючы XVIII з'езд камсамолу. У перапынку энергічна падыходзіць да мяне худаватэлі малады чалавек з фотаапаратам і заяўляе: "Падпалкоўнік, вы мне падбаецеся. Давольце сфатаграфаванне". Тут жа працягвае руку — Фёдар Бачыла. Гледзячы на аранжыраваныя планкі на майкі кшталі, ён працягвае: "Добра ваяваў, ўзнагароджаны. У арміі быў?" — Так, — адказваў я. "А мяне быў у арміі не даваўся, — з жалем сказаў Фёдар. — Я партызаніў у Беларусі, мы тут немцам "перцу давалі". На грукдах Фёдара пад фотаапаратам у бачку ордэнскія стужкі, сярэд іх — ордэн Леніна. І падымаю: "Нядрэны ты, Фёдар, немцам "перцу даваў". А зробіне фота завульгаваў музейнай групе ЦК камсамолу Беларусі.

Рытывалася Спартакіада на родзе СССР. У рэспубліканскай камандзе ўдзельнічалі і вайны акругі. Тэлефануе П.М. Машэраў, запрашае паглядзець гатовае спартсменнае для павядзі ў Маскву. У дамоўлены час сустракаем з Пятром Міронавічам у ЦК камсамолу. У чорным "Зіме" сядзяць дзе чалавекі. Адзін з іх — Фёдар Бачыла.

Пасля гэтай павядзі нашы адносіны з Фёдарам сталі больш блізкімі. Асабліва запамінаўся паход навуначуа Маладзечанскага музычнага вучылішча па месцах бацьку Чыронай Арміі і партызан Беларусі. У гэты момант мы былі ў зямлячкі П.М. Машэрава — былога памочніка камандэра бригады камсамолу.

Перад кін толькі з Фёдарам Бачылам не прыходзілася

выступаць, расказваць праўду пра мінулы вайну з фашызмам — ветэранамі з ЗША, палкамі, дачанамі, галандцамі, немцамі. Дарэчы, многія з іх пражылі ў вайну "Акія" "Забавене", немцамі — ветэранамі вайны. Пытанні былі розныя, нечаканныя, часам каверзныя. Фёдар заўсёды з годнасцю выходзіў з палітычных складаных "баталій". Мы заўсёды бачылі і адчуваў у яго пачуццях нашага адважанага падрыўніка-партызана Фёдара Бачылу з боку нашых суседзяў.

Ён быў чужым работнікам. Усё сваё свядомасе жыццё працаваў. Больш як трыццаць гадоў адпрацаваў у маладзечанскай газеце "Чыронае змяна". Характэрнай рысай гэтага чалавека была страстнасць у жыцці. Ён быў энергічным, рухавым, не ўражаваў яго здольнасць хутка знаходзіць кантакты з людзьмі і доўгі час іх падтрымліваць. Ён

быў вельмі неспакойным чалавечам, увесь час некуды спяшаўся, за хвілінкі кляпавіўся. Ён жыў для людзей. Яму для сябе не хопала часу. Жыў ён ярка, але сціпла, не толькі таму, што сродкаў на халапа, а натуре была такоў. Адважны партызан вельмі не любіў несправядлівасці, хамства, хівацы. Больш за ўсё яго абуралі ганарыстасць, фанабэрыстасць з боку міліцыі, арміі, партызанаў і савецкага апарату.

Фёдар быў заўсёды адкрытым душой чалавечам. У кожным ён бачыў таварыша, сябра і брата. За што яго многія вельмі любілі. Ён не быў абыякавым да лёсу чалавека. Фёдар Апанасавіч выдатным здаровым пахваліцца не мог. Фронтавыя раны, туберкулёз лёгкіх напаміналі аб сабе. Ён быў ішчэдалам Айчыннай вайны. Але нішто не магло яго спыніць. За непаважання сустрача са сваімі баявымі сябрамі-партызанамі.

Пяхаць на машыне за сотні кіламетраў, каб дапамагчы блізкаму або франтавому сябру, хоць потым самому тудзень і больш хваляць.

У гэтым чалавечу спалучалася ўсё. У ёй з ворагамі Радзімы — фашысцкімі акупантамі — ён Герой. Толькі задумка, 32 разы ён хадзіў на чыгунку. Разам са сваімі баявымі сябрамі пусціў пад адхон 28 эшалонаў праціўніка — гэта пад пільнай аховай фашыстаў.

У 19 юнацкіх гадоў ён быў ўзнагароджаны ордэнам Леніна за баявыя подзвігі. У мірныя будні ўзнагароджаны ордэнам "Знак Пашаны", Знакам ЦК ВЛКСМ "За асаблівую работу у камсамолу". Яму прысвоена званне "Заслужаны работнік культуры Беларусі".

Нам думалася, не ўсё яго подзвігі вядомыя. Сведчаннем таго з'яўляюцца два прадстаўленні на прысваенне звання Героя Савецкага Саюза. Адно з іх у складаных баявых абставінах не трапіла на Вялікую зямлю. Да другога аднесліся фармальна. Адмовілі толькі таму, што заставу жыць будзем спадзявацца, што цалком пасля смерці, аніжыцца людзі і дастойна ацэняць справу і подзвігі народнага героя. Відаць, варта думаць аб прысваенні адной з палуд яго імя ў горадзе Мінску, дзе жыў і працаваў больш як сорак год адважны падрыўнік, на радзіме ў роднай Бардзілаўцы на Міншчыне, дзе рос і пахаваны бяспартызан партызан. Да таго ж у гэтым годзе Беларусі адзначае 50-годдзе вызвалення ад фашысцкіх захопнікаў. Ці ж гэта не падстава ўвекавечыць памяць героя? Нама кутка, раёнаў Беларусі, дзе ён ведалі сцігла праціўніка, радавога фотакарэспандэнта маладзечанскай газеты Фёдара Бачылу.

Сёння табе, Фёдар Апанасавіч, споўнілася 67. Але, на жаль, чабе сёрод нас няма. Ты жыўшы ў памяці народнай. Ты, Фёдар, сваімі подзвігамі і справамі, неспакойным характарам жыцця сярэд нас, сабраў і ветэраніў, вядушых чабе, а таксама моладзі, якая ставілася да чабе з вялікай павагай.

Фёдар Апанасавіч, беларускі народ узячы табе за тое, што ты разам з многімі тысячамі партызанамі набліжыў дзень вызвалення ад фашызму роднай Беларусі. Нізікі паклон табе, Фёдар!

Мікалай ДУБРОЎСКІ, гаварыць палкоўнік у адстаўцы.

РЭТРАСПЕКТЫВА

Неўміручая памяць

21 студзеня нашаму калегу Фёдару Бачылу

споўнілася 670 гадоў.

Але летась ён пайшоў з жыцця.

Пяхаць на машыне за сотні кіламетраў, каб дапамагчы блізкаму або франтавому сябру, хоць потым самому тудзень і больш хваляць.

У гэтым чалавечу спалучалася ўсё. У ёй з ворагамі Радзімы — фашысцкімі акупантамі — ён Герой. Толькі задумка, 32 разы ён хадзіў на чыгунку. Разам са сваімі баявымі сябрамі пусціў пад адхон 28 эшалонаў праціўніка — гэта пад пільнай аховай фашыстаў.

У 19 юнацкіх гадоў ён быў ўзнагароджаны ордэнам Леніна за баявыя подзвігі. У мірныя будні ўзнагароджаны ордэнам "Знак Пашаны", Знакам ЦК ВЛКСМ "За асаблівую работу у камсамолу". Яму прысвоена званне "Заслужаны работнік культуры Беларусі".

Нам думалася, не ўсё яго подзвігі вядомыя. Сведчаннем таго з'яўляюцца два прадстаўленні на прысваенне звання Героя Савецкага Саюза. Адно з іх у складаных баявых абставінах не трапіла на Вялікую зямлю. Да другога аднесліся фармальна. Адмовілі толькі таму, што заставу жыць будзем спадзявацца, што цалком пасля смерці, аніжыцца людзі і дастойна ацэняць справу і подзвігі народнага героя. Відаць, варта думаць аб прысваенні адной з палуд яго імя ў горадзе Мінску, дзе жыў і працаваў больш як сорак год адважны падрыўнік, на радзіме ў роднай Бардзілаўцы на Міншчыне, дзе рос і пахаваны бяспартызан партызан. Да таго ж у гэтым годзе Беларусі адзначае 50-годдзе вызвалення ад фашысцкіх захопнікаў. Ці ж гэта не падстава ўвекавечыць памяць героя? Нама кутка, раёнаў Беларусі, дзе ён ведалі сцігла праціўніка, радавога фотакарэспандэнта маладзечанскай газеты Фёдара Бачылу.

Сёння табе, Фёдар Апанасавіч, споўнілася 67. Але, на жаль, чабе сёрод нас няма. Ты жыўшы ў памяці народнай. Ты, Фёдар, сваімі подзвігамі і справамі, неспакойным характарам жыцця сярэд нас, сабраў і ветэраніў, вядушых чабе, а таксама моладзі, якая ставілася да чабе з вялікай павагай.

Фёдар Апанасавіч, беларускі народ узячы табе за тое, што ты разам з многімі тысячамі партызанамі набліжыў дзень вызвалення ад фашызму роднай Беларусі. Нізікі паклон табе, Фёдар!

Мікалай ДУБРОЎСКІ, гаварыць палкоўнік у адстаўцы.

ЭСТЭТЫЧНАЯ СТУДЫЯ

Два стылі — два вобразы свету

Міхась РАЙЧОНАК

Выяўленчае мастацтва пры ўсёй шматлікасці плыняў заўсёды імкнецца да раскрыцця ісціны праз асабісты ўяўленні мастакоў. Яно дае магчымасць гаварыць пра рэчаіснасць рознымі сістэмамі вобразаў. Пацярджэнне гэтай думкі — выстава работ студэнта Віцебскага тэхналагічнага інстытута Ірыны Кірылавай і Святланы Гусаковай.

Адкрыццё выстаў выклікала цікавасць не толькі ў студэнтаў і выкладчыкаў. Дзяўчаты з'яўляюцца паслядоўніцамі двух мастацкіх стыляў. Ірына працуе ў рэалістычным стылі, а Святлана паглыблена ў абстрактны штуршок ад тэарэтычнай Язэпа Драздоўска і Казіміра Малевіча.

У пейзажах Ірыны Кірылавай адчуваецца дэздравіцкая пазіцыя прыроды. Прырода на яе думку — не дэкарацыя, на фоне якой праходзіць жыццё чалавецтва, а частка чалавечага быцця. Такі падыход праяўляецца ў пакленні прыродзе, як богу, у яе адукаванні. Язэп Драздоў пераімаў гэтую астаўку з беларускага фальклору, і гэта можна прачытаць у многіх яго працах. Некаторыя работы Ірыны перамаўляюць з творамі "Беларускага Леанарда да Вінчы" адноставеннем не толькі сваіх уласных настрояў, колькі настрояў сучасных ім эпох. Ірына Кірылава перадае сваё ўспрыманне і разуменне сённяшняга дня ў работах "Мроі", "Спрадвечны матыў" праз нязвычайнасць вясельскага надвор'я, заход чырвонага сонца ў карцінках "Шлях да Лужкоў", "Ля сажалкі" тонка, лёгка пера-

дадзены аптызм, радасць востна як пары ачышчэння прыроды ад старага, аджыўшага лісця. Пейзажам Ірыны Кірылавай характэрны філасофскія абгульненні. У карціне "Дрыгва" мастацка закранае праблему ілюзорнасці чалавечага быцця. Людзі нібы знаходзяцца ў тумане самападману, хлусні, надзвычайна пухлясці і не бачаць бегны. Туман выступае як сімвал ачужынення лжывымі ідэямі і каштоўнасцямі, якія вядуць да пагібелі. Але ў вышні над балотам сьвечыцца сонца, яго промень прабівае праз туман. Іх, як і ісціну, нельга хваць за хлусні.

Белыя касыцы на карціне "Германавы" ўвасабленнем творчых памкненняў маладой мастачкі: яна толькі выяўляе сабе ідэал у мастацтве, але яшчэ шукае да яго шляхі. У адноўленне ад рэалістычнага і светлых пейзажаў Ірыны Кірылавай, з іх канкрэтыкай і традыцыйнасцю, карціны Святланы Гусаковай, на першы погляд, могуць паказвацца няяркімі і занатамудрагалістымі. Але яны неж неупрытмат, адразу прыцягваюць увагу незвычайнасцю форм і кампазіцыі.

Святлана, як і Казімір Малевіч, на якой яна руйнуе ўсё творчасці, абстрагуючы ад рэальнасці, расцяняе часныя вобразы на часткі, на асобныя дэталі, каб затым зноў злучыць у адно цэлае. Атрымліваецца сасвадзёнае спалучэнне дадзенага і кубізму. Карціны "Залаты леўнік", "Набат", "Папалуска"

уяўляюць сабой разбіты на кавалкі малюнак, выкананы згодна з эстэтыкай дадзенага.

Сярод прадстаўленых на выставе работ Святланы ёсць і сюррэалістычныя: "Камп'юцеры", "Бол", "Мой час". У іх яна вельмі выразна перадае душны стан, на нейкім этапе творчасці і сённяшні стан грамадства. Асабліва цікавае выклікаюць карціны "Камп'юцеры" і "Мой час". У першую з іх Святлана ўклала свае асабістыя перажыванні, сум, пастату на душы, якую яна перадае праз пустую пляму ў цэнтры карціны. Тут выраза прастае пошук, самааналіз, імкненне пазнаць самую сябе, бо, як кажуць, "пазнаць сябе (чалавека), пазнаць Бога (Сусвет)". Тыя ж матывы і ў карціне "Мроі". Святлана прымушае гледача прайсці па самых цёмных і патаемных кутках душы і знайсці там сваё згубленае "Я". Гэтыя карціны прабіваюць сцяло на прычыны душнай нераўнавагі і рэфлексіі. Як добры псіхалаг, яна сцвярджае, што незадаволенасць сабой можа быць выклікана не толькі сваімі ўласнымі ўчынкамі, але і няздольнасцю на ўчынак, сумненні і існуючым у прыродзе жахам.

Вобразна і пераканаўча перадае Святлана рэальнасць сённяшняга дня ў карціне "Мой час". Сліна і слёзы, жак і здзіўленне — звыклі для нас арытмы, абсурдная сітуацыя, з якой пачуццям не можам выйсці, палюць жывым пад цяжарам старых уяўленняў. Дзе выйсці? Яго падказвае другая карціна "Вярніні". Гэта сасвадзёнае інтэрпрэтацыя "Пагоні", якую благаслаўляе Бог сваім залатым дажджом.

Гледзячы на творы маладых мастакоў, на першы раз пераканася ў неабясчэннасці і невячэрніцы мастацтва, якое безупынальна папугае сваю палітру фарбаў і ўзбагачае новымі формамі выражэння ісціны.

"Жалейка" з іскрынкай

Даша МАЙ

Зімой старажыцца не заўважана тэатральна і канцэртна афіш: белая папера не прымяне асацыююцца з халадом. Але гэта афіша заінтэрасавала: "Фестываль мастацтваў, прысвечаны 50-годдзю вызвалення Беларусі ад намецка-фашысцкіх захопнікаў. Праграма святочнага канцэрта кафедр дунайскіх музыкі Беларускага ўніверсітэта культуры". Як сказаў загадчык кафедры духавой музыкі Віктар Новаіка, "іскрынкай" вечара быў ансамбль "Жалейка".

Сапінкі, саломка, сурмы. Гэта — духавыя інструменты, дзяржы, нашы — народныя, беларускія. Хто ведае пра іх? Хто чуў іх галасы? Часта ты "палачкі з дзірачкамі", якія называюцца "беларускімі" народнымі дудкамі і выпускаюцца на заводах, не толькі блізка, але і прыблізна па гукі не падобны на сапраўдныя беларускія. Духавыя інструменты, якія робяць яшчэ ў нашых вёсках, Краўніку ансамбля "Жалейка" Уладзіміру Пузыню ўдалося аднавіць многія з амаль забытых інструментаў, знайсці для іх рэпертуар (на кан-

цэртэ імі былі выкананы "Найрэйшы" Ігара Мангушова).

На музычным вечары таксама гучала кампазіцыя Г. Казловіча "Жыве Беларусь", якая, павадле слоў В. Новаіка, па сваёму гучанню прэтэндуе на месца дзяржаўнага гімна Беларусі.

Былі выкананы беларускія старыя і новыя танцы (ва ўдзячэнне за канцэрт), п'есы замежных кампазітараў.

Аднак у кожнага мерапрыемства павіна быць мэта. У гэтым жа, наладжаным для вайны і курсантаў Мінскага гарнізона, а таксама студэнцкай моладзі, мэтай было прыцягнуць усях жадаючых да выканання духавой музыкі, папулярнае беларуская мелодыя.

Чаму ж нам не пець...

Надзея МІЦУЛЬ

Можна гэта і дзіўна, але ў апошні час канцэрты выкачуць на народных інструментах збіраюць поўныя залы. Такім спрадвечным сямтам для аматараў народнай музыкі стала выступленне аркестра беларускіх народных інструментаў Акадэміі музыкі пад кіраваннем вядомага дырыжора В. Валатковска. Пасля заканчэння кансэрваторыі музыкант паспяхова займаецца разнастайнай дзейнасцю. Ён рыхтуе праграму ў філармонічным сімфонічным аркестрам, супрацоўнічае з аркестрам тэлеадынамакіна Беларусі, дзе запісвае музыку да тэлеспектакляў, кінафільмаў і драматычных п'есаў.

Апошняй работай была музыка да спектакля "Несцерка" Г. Сурска. Узмах дырыжорскай палачкі — і ўварвалася ў зал бурным марозным патокам "Руская зіма" В. Герасюкаўска. У праграме канцэрта былі вядомыя творы "Увечерні" А. Матэя, "Крыжачок" А. Мазілава. І зусім новае, выканана ўпершыню. Да іх можна аднесці сюіту з музыкі да спектакля "Рэвізская казка" А. Шнітке. Гэта п'еса — знаходка для рэпертуару аркестра беларускіх народных інструментаў. Мовае сучаснае, а вобразы "Гоголя арганічна ствараюцца магчымасцямі аркестра. Маладыя выканавы студэнты Акадэміі — пакаруючы сваёй непасрэднасцю і натхнен-

насцю. Аркестр выконвае творы тэхнічна складаныя з гэтага задачай лёгка і павольна.

Спрадвечным упрыгжаннем канцэрта стала "Навара" Саратска, выканана лаўратамі міжнароднага, усерасійскага і рэспубліканскага конкурсу С. Веремеічына і Т. Мельнікавай, якія паказалі свабоднае, вяртуннае і натхненнае валоданне інструментам. Сосавісім аркестравым каларытам прывяліла музычнае карціна "Кікімара" А. Лядава.

Галоўная якасць дырыжора В. Валатковска — веданне і разуменне музыкі, любоў да яе. На гэтым і скіроўвае будучы спецыяліст кіраванні аркестра. А канцэрт — яшчэ адна справа на карысць адраджэння беларускай нэі, яе культуры.

Погляд у свет праз вігашукальнік

Віктар ВАЛАДАШЧУК

Убачыў неваколыны свет пасвоймі зафіксаваў яго на кіна і відэаплёнцы, на першы погляд, можна паказаць прастай справай. Бо сённяшня тэхнічныя магчымасці камер дэзавольваць зрабці гэта. Аднак стварыць цікавы фільм можа чалавек, які пазнаёміўся з асновамі кінамастацтва. А навуку гэта можна атрымаць у Слоніме ў са-

мадзейнай кінастудыі, якая працуе пры раўным Доме культуры. Мінюла пяць гадоў, як студыя атрымала званне народнай, а наядна пацвердзіла яго сваімі новымі работамі. Гэта гумарыстычны жанравыя кароткаметражныя стужкі "Вясенні букет" і "Пацудунак сятні".

Свой вопыт і любоў да кіно Альфрэд Паўлавіч з задавальненнем перадае як навікам-аматарам, так і тым, хто "захаваў" бягучы фатаграфіі. Менавіта так называюць кіно на этапе яго станаўлення.

Калектыв студыі ў апошні час падабраў творчы, захоплены новымі задумкамі. Гэта — работнікі драмтэатра, рабочыя, навуначыя вучылішча, школьнікі.

Фота аўтара.

Леанід Лыч, вядучы навуковы супрацоўнік інстытута гісторыі АН Беларусі, доктар гістарычных навук. (Працяг будзе).

ГАРЧЫЧНІК

Аляксей КАЎКО

Перастараўся

Гумарэска

Я ўжо не памятаю, каго з нас першым натхніла гэта ідэя. Аднак усім — мне, Івану і Міколу — яна прыйшла даспадобы. Мы вырашылі разам правесці летні адпачынак. І не абы-дзе, а на прыродзе... Выберам глухі куточак на Прыпяці або Ясельдзе і будзем жыць, як рабінзона, адключаўшы ад гарадскога электрыку. З сабой возьмем толькі сукенку, цукор і чай. Усё астатняе дасць прырода. Будзем лавіць рыбку і варыць юшку, чай зварэем парэчкамі, а захочам кісленькага — згатуем шчаўя.

Мы так захапіліся планами, што зусім забыліся на адну акалічнасць. Аб ёй нагадаў Іван: — Вам, хлопцы, усё проста, вы хваліцеся. А я ж мяне быцц? Мая Алёна такі гвалт уключае, што дзесятым закахам. Калі на паўгадзіну затрымаюся пасля прыві — ўжо скандал — хача развод быць.

— Та-а-а... — замармытаў Мікола, — гэта закаханасць...

— Тут сабе заважае я: — Алёна біру на сябе, — і з упэўненасцю вопытнага псіхалага абгрунтаваў: да жанчын трэба ўмець гаварыць. Бенарам я нібы неапраўжана заганяў да Івана на кватэру. Велікападарожніцтва, Алёна руку пацялаваў, каб усё было культурна, ды яшчэ камплімент падкінуў:

— А ты, Алёна, усё прыгажэ-еш, рымскі мастацтва з ансамбля "Чарунычкі".

Прыдумляеш, — заірдаваў кабета, а сама Міколадзе зыркнула ў люстэрка, кіком галавы змахнула з

Ілба рыжую пасму, задаволеная задрапа і без таго кіпаты тоскі. Як і было дамоўлена, Іван прапанаваў павячэрэцца. Ён дастаў пляшчу. Алёна паставіла на стол закуску. Выпілі па чарцы і я пусціў у ход сваё красамовства: — Зайздросціў я табе, Іван. Цудоўная жанка ў цябе — прыгожая, здатная. А якая гаспадыня! Ну, хто яшчэ можа прыгатаваць такую смачную вячэру?

Мы выпілі яшчэ па чарцы і ўжо зусім распусцеўся: — Ты, Іван, паглядзі ў гэты вечар. Якая аднагоўнасць у іх, у гэтых глыбінных пачуццях! Не разумеем, якім трэба быць беражлівым, каб не бачыць гэтага.

Я гаварыў доўга і пераканаў, а потым яшчэ праспяваў песню "Дзе ж ты, сінёвакая?"

Аддыхаўшыся дамоў, я смела пацялаваў Алёну ў пухлікую шчокі, а Івану шпануў на вушкі: "Цілер яе хоць да раны прыкладвай, адоўжыцца на любую тваю праліну!"

Упаўнушы, што добра выканаў сваю ролю, я ў вясёлым настроі вярнуўся дамоў, пазваніў Міколу і падрабіў разказавы пра поспех задуманай апера-

цыі. Потым паглядзеў тэлефільм для тых, хто не спіць, і ўжо збіраўся шыгануць пад коўдзур, як у калідоры раздалася заваж. Хто гэта можа быць? Я хуценька адчыніў дзверы — перада мной стаяла Алёна з чамаданам у руках: — Ну вось і я! Я даўно заўважыла, што толькі ты мяне разумееш, што толькі ты варты майго кахання!

Яна пераступіла парог, паставіла чамадан і павісла на майш шалі: — Я старэй ак надзеяна ў каханні ў зямлю сну. На нейкі момант у мяне адняло мову.

— Бачыш, Алёна, — нарочце паважлівым тэмем, — Я... гэта самае...

— Маўчы! — загадала Алёна. — Я ведаю, што ты адрадацішся многіх людзей. Будзеш апраўдвацца, што ў цябе маля заўважліва, што кватэра толькі з аднаго пакоя. Усё гэта дробязі з мілым рай і ў будзе...

У адпачынак Мікола з Іванам паехаў без мяне. А я бегу па крамах, вытрасаю пыл з палатніц, развешваю бялізну і мяю посуд...

Анатоль КУДЛАСЕВІЧ

Зажураны клавір

Пародыя

Срэбнай нішчы між галля прадзецця павуціна. Асенні клавір адгукнуўся ў зажураным сэрцы. Дзе ні глянц — лістапад, лістапад...

Алесь ПІСАРЫК

Сэрца ніцца на голле кладзецца павуцінай іграе клавір.

І пад музыку восені здэцца, што танцуе кругом ліставір...

Лістаскок, лісталець, лістапоўзень. Залісцела зямля — хараство! Лістабегам залісцены поўдзень лістаседам асеў на сяло.

Валер КУХАРЧУК

Дабрадзеі

Пародыя

Я для прыроды — як заступнік, хоць і, на жаль, не назавуцца за мною прыдзе жас наступны карміць суніц, сардэж сады. Але, відаць, я буду вечна ўтрымліваць родную зямлю: сцягнута сін я чалавечы, а зверху — дрэўца зашумлю.

Мікола ТРАФІМЧУК

Я для прыроды — усё на свеце, і перад ёю не грашу: калі пабачу ў парку смецце, дык выйму дворніку душу. Сініцы, ластаўкі і гэты нахабны жэўжык верабей — усё ведаючы мяне, пэста... А як жа: я іх дабрадзеі! І што нам нейкія нятраты?

Гальскі

гараскоп

Павяжамы чытачы, прапануем уважліва некалькі матэрыялаў па гараскопу галей — вельмі старажытнага народа Еўропы. Паслудзіце іх вучэнню, сутнасць характэру, паводзінаў, настрою і г.д. любога чалавека вызначаеце дражка з аднаго боку даты (чысло і месяц) яго нараджэння, а з другога — адпаведнага гэтай даче сімвала дэна-апенкуна.

Нам, мала вядома пра астралогію друідаў, крыху падобную на вучэнне пра псіхалогію чалавека. Аднак, улічваючы розніцу і недакладнасць у трактаванні рысу чалавека, вучоны-астралаг С.П. Анупрыенка прапанаваў больш канкрэтны і дастапова просты для разумення гальскі гараскоп.

Вы дасведчаныя не толькі пра свае псіхалогічныя, інтэлектуальныя і іншыя асаблівасці, але і навуачныя пазнаваць сваіх сабратоў са свету рыспін і дрэў. Матэрыялы кароткія, але ў іх вы зможаце знайсці той ключ, дзякуючы якому можна навуачна пазнаваць сябе, сваіх блізкіх і свет вакол сябе. Жадаем паспеху!

Піхта (2.01–11.01; 5.07–14.07)

Містык

Кардынал Мазарыні

Прыгажосць піхты халодная, сурова.

Элегантнасць.

Арыганальнасць. Выдаляеца сярэд людзей дэманам, шырокім кругамі.

Лібіць прыгажосць у любым яе праяўленні.

Жыве, як правіла, доўга, не пакідае на хранічны хваробы.

Жывецца ёй няглыба. Капрызна, упартая і часта сярэд людзей заставіца адзіночцы. Быўе вельмі эгаістычнай, але гэта не значыць, што да сваіх блізкіх яна ставіцца дрэнна. Неадарот, сям'я для яе ўсё, і дзеля яе яна гатовая ахвараваць усім...

Нематэрыяльна, адкрытая, вельмі эгоістычная. Валодае вельмім пацукіём уласнай годнасці, працавітая. У каханні заўсёды заставіца незадаволенай, бо патрабуе шмат, а ў каханні дае мала. Але калі сустрэне свой тып — кажае верна і гарача. Выключна інтэлігентнасць дае вельмі магчымасці для фарміравання поглядаў. Але бывае так, што

Вяз (12.01–24.01; 15.07–25.07)

Звяртае на сябе увагу знешнім дабрабам. Гэта дасягаецца тым, што яна апраўдана з густам і вытанчна. Дарэжыць жыццём, не псуе яго ні сабе, ні іншым. Эгоістычна, стрыманая. Патрабуе шмат. Не даруе памылкі сабратам. Часта хварэе, але жыццём гэта не пагражае. Характар уразлівае, выклікае ў людзей павяж, карыстаецца даверам на працы. У шлюбзе верна, не сямейны абавязкі глядзіць сур'ёзна. Лібіць краважы людзям. Але навакольным не варта дараваць яму дэспатызм, бо гэта натура добраахвотная, выкараднага і спагадліва. Самадданы. Валодае пацукіём гумару. Сваё жыццё плануе як мага лепш і развешліва.

Кіпарыс (25.01–3.02; 26.07–4.08)

Вернасць

Франц Шуберт, Вольфганг Амадей Моцарт

Магутны, славны, мускулісты.

Яму не трэба шмат, каб быць шчаслівым. Жыццё ўладкоўвае ў залежнасці ад абставін, старецца быць задаволеным, поўны аптымізму. З такімі поглядамі на жыццё заўсёды будзе маладым.

У жыцці яму патрэбны толькі дзве рэчы: грошы і слава. Астатняе для яго мае другароднае значэнне. Не любіць перышчэства. Заўсёды імкнецца да таго, каб мець сям'ю і сяброў. Не сентыментальны. Бывае буйным і суровым. Запальчы і ў той жа час апартуніст. Неагул, імкнецца ўладкаваць прадзвіжана. Не любіць дыскусій. Яго пількі характар аблягае яму жыццё, запальчы і неспакоены ў каханні. Добраахвотны і верны ў сяброўстве. Жыццё ўладкоўвае спакойна, чаргуючы работу з вяселлем. Але яму заўсёды час гэты ў жыцці не хапае.

Топала (4.02–8.02; 1.05–14.05; 5.08–13.08)

Псіміст

Карл Маркс, Сальвадор Далі

Дарэжыць, прыняты для вост, ніколі не старе. Пазбавлена самаўпэўненасці, смяля ў прыняцці рашэнняў. Час адгварывае ў яе жыцці вялікую ролю. У яе патрэбнае ў прыёмным акружэнні, яна разбурляе і, як вынік гэтага, часта адзінока. Вялікая уразлівасць не дапамагае ёй у жыцці і перашкоджае ў адносінах з

людзям. Перажыванні хавае глыбока. Псімізм супрадажае яе жыццё разам з энтузіязмам. Рашуча адстойвае свае перакананні, ёй цяжка дагадзіцца. Яе неспакоенасць сэрца адлюстравана ў велькіх пацукіём, перажыванні, рэдка бывае задаволеная. Натура артыстычная, добры арганізатар, крыху філосаф. Тапола вельмі надзейная ў цяжкіх хвілін жыцця. Сваёго партнёра разглядае вельмі сур'ёзна, спакойна. Рэдка развешліва. У жыцці незалежная, у каханні становіцца мяккай і ўступлівай.

Кедр (9.02–18.02; 14.08–22.08)

Аптыміст

Напалеон, Б.Брэхт, А.Ліпінскі

Дрэва саліднае і рослае. Яго прыгажосць рэдка, выключна, мае велькі адзінасці прыстаўцаўца да ўмоў навакольнага асяроддзя, цяжкага жыцця, адаптуецца ў іх, хоць і жадае сабе камфорту. Мае схілянасць да поглядаў на гэты свет крыху зварух. Здаровы, упэўнены ў сабе, крыху педантычны. Любіць падважыцца і ўсё чым. Любіць давацца пастаўленай мэты, працадольны. Упэўнены ў сабе. Няўдачы яго не папыхае. Тое ж самае ў каханні. Яго партнёрка адчувае сабе з ім надзейна. Вельмі разборлівы і рэдажыць. Гэтыя рысы характэру рашучы. Народжаны для прыгоду, сексу, сумее быць іх. У выніку душэўных і фізічных парываў робіць сваё жыццё разнастайным, спакойным і, на яго погляд, без траты нерваў. Разам з тым часта сумняваецца.

Сяргей АНУПРЫЕНКА, кандыдат філасофскіх навук.

КІНААФІША МІНСКА

20 студзеня

«МАСКВА»: «Пераступіўшы мяжу»** — 11.40, 15.20, 17.20, 19.20. «У локку з ворагам»*** — 13.40, 21.20.

«КАСТРЫЧНІК»: «Пераступіўшы мяжу»** — 13.00, 16.40, 20.20. «У локку з ворагам»*** — 14.50, 18.30. Музычна-напачынальная праграма «Макс-шоу» у 21.30.

«АУРА»: «Бяскачкая гісторыя» (д) — 10.00, 14.20. «Гангстеры ў акіяне» (2 с.) — 12.50, 15.10, 21.10. «Сэрцы трох» (2 с.) — 11.40, 18.20. «Фантастыка» (2 с.) — 11.40, 18.20. «Падказанне» (1,5 с.) — 16.10, 20.50. «Паўночная гарачыня»*** — 11.00, 17.30, 19.20.

«БЯРЭСЦЕ»: «Сэрцы трох» (2 с.) — 13.40, 18.20. «Адзін дош» — 14.00, 17.30. «Клас 1999»*** — 12.00, 15.50. «Гангстеры ў акіяне» (2 с.) — 11.20, 16.00. Інфармацыйна-папулярная праграма — 20.30.

«ВІЛЬНІС»: «Сэрцы трох» (2 с.) — 12.20. «Каб выжыць» (1,5 с.) — 13.40, 21.20. «Паўночная гарачыня»*** — 12.00, 15.40, 19.40. Відэазала: 13.10, 15.15, 17.20, 19.25, 21.30.

«ДРУЖБА»: «Паўночная гарачыня»*** — 14.20, 19.50, 21.30. «Сэрцы трох» (2 с.) — 16.00. Агенты КДБ таксама

19.10. Відэазала: Інфармацыйна-папулярная праграма «Альпі» — 19.30, 23.30; працуе відэабар у 17.00.

«ПАРТІЗАН»: «Пераступіўшы мяжу»** — 10.00 (д), 13.20, 16.40, 20.00. «У локку з ворагам»*** — 11.40, 15.00, 18.20, 21.40.

«ПЕРАМОГА»: «Паўночная гарачыня»*** — 11.30, 14.50, 18.20, 20.10. Фестываль «Вялікая прэм'ера»: «Пра бізнэсмена Фому» — 10.00, 13.20, 16.40, 19.20, 22.00.

Відэазала: «Цяжкая міна» — 10.00, 11.40, 13.20, 15.00, 16.40, 18.20, 20.00.

«САЛЮТ»: «Пераступіўшы мяжу»** — 10.00, 13.40, 17.20, 21.00. «У локку з ворагам»*** — 11.50, 15.30, 19.10.

«СУЧАСНІК»: «Японская лэдзі Чатэраў»**** — 16.00, 17.40, 19.20, 21.00. «Дрэнная хлопцы» — 14.20.

«БЕЛАРУСЬ»: «Драпежнік-2»*** — 10.30, 12.20, 14.10, 17.50, 19.40, 21.30. «Дзейніча, Маня!» (1,5 с.) — 10.40, 14.00, 17.30, 21.00. «У пошуках душы»*** — 12.30, 15.30, 19.20. «Цяжкі ў Каліфорнію» — 16.00. Інфармацыйна-папулярная праграма — 20.00.

«КІЕВ»: «Каманда-33» — 13.00 (дабрачыні севіс). «Драпежнік-2» — 14.30, 16.20. «Страсна лета»*** — 18.00, 19.30, 21.00.

«КАМСАМОЛЕЦ»: «Адзін дома» — 11.00, 13.00, 16.00, 18.00. «Ніндзя правіцеля» — 12.00, 17.00, 19.40. «Прыгажосць заганя» (1,5 с.) — 14.00, 18.30. «Каб выжыць» (1,5 с.) — 13.20, 17.10, 21.00. Зала індустрыя фільма: «Рай» (2 с.) — 20.00.

«МІР»: «Адзін дома» — 12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 20.00. «У пошуках душы»*** — 11.00, 15.00, 17.00. «Гарачыня смага» — 13.00, 19.00, 20.50. У кінатэатры працуе відэазала.

«ПІЯНЕР»: «Самсон і Салі» (д) — 10.00 (к). «Равучы агонь» — 13.20, 17.00. «Школы прыяўд» (д) — 15.00 (к). «Страшнае кіно» — 11.40. «Той, хто мяне шукае» — 19.00, 20.40. Відэазала: «Сакратная машына» (д) — 10.00. «Агонь у адказ» (Войск джунгляў-2) — 11.40, 15.20, 19.00. «Пастаўчыкі піць» — 13.30, 17.10, 20.50.

«РАКЕТА»: «Страшнае кіно» — 14.00. «Сесілія»*** — 16.10, 20.00. «Той, хто мяне шукае» — 18.10.

«РАДЗІМА»: «Драпежнік-2»*** — 13.40, 17.10, 20.40. «Пансіён»*** — 15.30. «У пошуках душы»*** — 12.00, 19.00. «Ракетчык» — 18.00. «У мёртвай пятлі» — 20.00.

«ЦЕНТРАЛЬНЫ»: «Адзін дома» — 12.35, 14.20, 17.30, 19.15. «Каб выжыць» (1,5 с.) — 19.15.

9.15. 21.00. «Ніндзя правіцеля» — 11.10, 16.05.

«ЭЛЕКТРОН»: «Драпежнік-2»*** — 14.00, 15.50, 17.40, 19.30, 21.20. «Каб выжыць» (1,5 с.) — 13.20, 17.10, 21.00. «У пошуках душы»*** — 15.20, 19.10.

«АВАНГАРД»: «Гарачыня галовы» — 15.00, 19.00. «Выхаванне жорсткасці ў жанчын і сабак» — 17.00.

«ЗНАМЯ»: «Рыцар-адзіночка» (д) — 14.20. «Страшнае кіно» — 16.20. «Выхаванне жорсткасці ў жанчын і сабак» — 18.00. «Той, хто мяне шукае» — 20.00.

«ЗМЕНА»: «Джынсы паліцэйска» — 16.00. «Школа сцюардэс» — 14.00, 18.00, 20.00.

«УДАРНІК»: «Робат Джокс» (д) — 14.10. «Джынсы паліцэйска» — 15.40, 19.00. «Школа сцюардэс» — 17.20.

«ПАЛАЦ ПРАФСАЮЗА»: «У бегу часу» — 18.00, 21.00.

«АКМАЗА»: «Дзейніча, Маня» (1,5 с.) — 17.00, 19.00.

«ДОМ ВЕТАРАНА»: «Вялікая прэм'ера» «Вялікая прэм'ера» («Масфільм»). «Асабістае жыццё каралевы» — 18.30. «Палёт на чорнае матылька» — 16.00 (кінатэатр «Лінеіён»).

ХАТНІ ЭКРАН

20, чацвер

Беларускае тэлебачанне

8.00. Раніца распулікі.

8.10. Пад купалам Сусвету.

8.20. Надвор'е.

8.30. Піль хвілін на жарты.

8.35. Фільм-каціроп.

8.55. Складчына.

9.10. «Па дарозе з воблакамі» і інш.

9.30. «Ніхто, акрамя шбэ».

10.15. Дак.фільм.

10.50. «Жалезныя гульні».

12.05. «Падшукі для сонейка».

12.25. «Чырвоны і чорны». 4-я сэр.

13.30. Наіны.

13.40. Музычны фільм.

14.35. Тэлебачанне.

14.45. Асабістае вывадак.

15.16. ТБ — школе. Гісторыя Беларусі.

8-ы клас. Культура старабеларускіх зямель у IX-XII стагоддзях.

15.45. Перыодычны кампазітараў.

17.55. Складчына.

18.10. Абласны навіны (Гродна).

18.25. Наіны 61-61-сі.

19.00. Захатчыце мае пісьмо...

19.05. Паршот на фоне часу. Гандлёвы дом «На Нямі».

19.35. Мікокі абласны камерны хор выконвае духоўную музыку.

20.05. Пашыя урада.

20.35. Калыханка.

21.00. Панарама.

21.35. Пад купалам Сусвету.

21.45. Піль хвілін на жарты.

21.50. Надвор'е.

22.00. На сесіі ВС Рэспублікі Беларусь.

Пасля заканчэння — «Ніхто, акрамя шбэ».

Ніка, «Тран-пра Рэспублікі Беларусь». Міжнародны спартсінтэс на лёгкай атлетыцы.

8.45. Новы Леціроп.

9.15. «Р.С.»

10.20, 14.25, 18.00, 20.45, 0.05. Музычны

24.00. Наіны.

8.20. «Хто самы дурны?»

8.30. «Проста Марыя».

9.20. Клуб падарожнікаў.

10.10. Да 18 і старэйшым.

10.30. Пра-экспрэс.

11.20. «Каліман Фракас». 2-я сэр.

12.25. «Казка пра старога Рака».

13.0